

नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी १४ व्या
वित्त आयोगाच्या कार्यात्मक अनुदानाचा
वापर करण्याबाबत.....

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्र. एफएफसी-१९१७/प्र.क्र.४/नवि-०४
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक :- ०२ मार्च, २०१७

संदर्भ :-

- १) शासन निर्णय नगर विकास विभाग क्र. एफएफसी८०१५/प्र.क्र.१०६/नवि-०४,
दि.०३ ऑगस्ट, २०१५.
- २) शासन निर्णय नगर विकास विभाग क्र. एफएफसी८०१५/प्र.क्र.१०६/नवि-०४,
दि.१८ फेब्रुवारी, २०१६
- ३) शासन निर्णय समक्रमांक दि.३१ जानेवारी, २०१७

प्रस्तावना :-

१४ व्या वित्त आयोगाच्या कार्यात्मक अनुदानातून खालील उद्दिष्ट्ये साध्य करणे आवश्यक आहे.

- अ) लेखापरिक्षित लेख्याद्वारे नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे उत्पन्न व खर्च यासंबंधी विश्वासाह माहिती उपलब्ध करणे.
- ब) नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या स्वतःच्या उत्पन्नात वाढ करणे (मात्र उत्पन्नातील वाढीची गणना करताना जकात व प्रवेश कर विचारात घेतले जाणार नाहीत)
- क) मुलभूत सेवांसाठी सर्व्हीस लेव्हल बेंचमार्कची गणना करून ते प्रसिध्द करणे.

सदर उद्दिष्ट्ये साध्य करण्यासाठी १४ व्या वित्त आयोगाच्या कार्यात्मक अनुदानाच्या विनियोगाची कार्यपध्दती निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

१४ व्या वित्त आयोगाच्या कार्यात्मक अनुदानातून विहित उद्दिष्ट्ये साध्य करण्यासाठी या अनुदानातून हाती घ्यावयाची कामे खालील प्रमाणे विहित करण्यात येत आहेत :-

- १) राज्य व केंद्र शासनाच्या स्तरावरील पायाभूत सुविधा प्रकल्पांवरील (पाणी पुरवठा/भुयारी गटार/घनकचरा व्यवस्थापन इ.) प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेत स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा स्वहिस्सा भरणे, असे प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी करावा लागणारा अतिरिक्त खर्च भागविण्यासाठी (Gap Funding) १४ व्या वित्त आयोगातील कार्यात्मक अनुदानाचा प्राधान्याने वापर करणे बंधनकारक आहे.

तसेच, असे पायाभूत सुविधा प्रकल्प सुरु करताना त्या प्रकल्पातील नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या स्वहिश्श्याची रक्कम भरण्याचा ठराव संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी केलेला असल्यामुळे १४ व्या वित्त आयोगाच्या कार्यात्मक अनुदानातून उपरोक्त पायाभूत सुविधा प्रकल्पांसाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा हिस्सा भरण्यासाठी व प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी

करावा लागणारा अतिरिक्त खर्च भागविण्यासाठी (Gap Funding) संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या सर्वसाधारण सभेचा वेगळ्या ठरावाची आवश्यकता राहणार नाही.

- २) स्वच्छ भारत अभियानांतर्गत हागणदारी मुक्त झालेल्या ठिकाणांचे (OD Spots) सौदर्यीकरण करणे व शहर हागणदारी मुक्त (ODF) होण्यास मदत होईल, अशा शौचालयांच्या दुरुस्तीची कामे करण्यासाठी संबंधित जिल्हाधिकारी यांच्या पूर्व मान्यतेने कार्यात्मक अनुदानातून खर्च करता येईल.
- ३) अस्तित्वातील पाणी पुरवठा योजना किफायतशीर ठरण्यासाठी अशा योजनेमध्ये पाण्याचे मीटर्स बसवणे (Water Meters) तसेच अस्तित्वातील मलनिःसारण प्रकल्पाच्या अनुषंगाने घर जोडण्या (Property Connection) देण्यासाठी करावा लागणारा खर्च यामधून करता येईल.
- ४) अस्तित्वातील पाणी पुरवठा योजनेच्या अनुषंगाने पाण्याच्या दर्जामध्ये (Quality of Water) सुधारणा करण्यासाठी जलशुद्धीकरण केंद्राची दुरुस्ती करणे व अन्य अनुषंगिक कामे ज्यामुळे चांगल्या दर्जाचे पाणी संबंधित शहरातील नागरिकांना उपलब्ध होईल, याकरिता आवश्यक असणाऱ्या उपाययोजनांसाठी १४ व्या वित्त आयोगाच्या कार्यात्मक अनुदानाचा वापर करता येईल. तसेच, पाण्याचे/पाणी पुरवठा योजनेचे लेखापरिक्षण (Water Audit) करण्यासाठी करावा लागणारा खर्च देखील १४ व्या वित्त आयोगाच्या कार्यात्मक अनुदानातून करता येईल. या पर्यायाच्या अनुषंगाने करावयाच्या सुधारणांबाबतची कामे महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण/आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय यांच्याकडून प्रमाणित करून घेतल्यानंतरच करता येतील.
- ५) नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या स्वउत्पन्नामध्ये वाढ करण्याच्या उद्देशाने शॉपिंग कॉम्प्लेक्स बांधणे, बाजारचा विकास करणे यासाठी देखील कार्यात्मक अनुदानाचा वापर करता येईल. मात्र, अशा कार्यक्रमातून नगरपरिषदेच्या स्वउत्पन्नात वाढ होईल हे पूर्व प्रमाणित करणे त्याकरिता खर्च करताना आवश्यक असेल.
- ६) नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या क्षेत्रातील नाट्यगृहे, समाज विकास केंद्रे, बहु उद्देशीय सभागृहे व स्मशानभूमी या अत्यावश्यक मुलभूत सुविधांकरिता देखील कार्यात्मक अनुदानाचा वापर करता येईल.
- ७) शहरामध्ये पर्यावरणपूरक हरित पट्ट्यांचा (Green Parks) विकास करण्यासाठी या कार्यात्मक अनुदानाचा वापर करता येईल. मात्र, असे प्रकल्प हाती घेताना त्यामध्ये अशा हरित पट्ट्यांची देखभाल करण्याची कायमस्वरूपी उपाययोजना करणे बंधनकारक राहील.
- ८) तसेच, मुलभूत सेवांवरील सेवा मानांकनाची गणना करून प्रसिध्द करण्यासाठी देखील कार्यात्मक अनुदानाचा वापर आयुक्त तथा संचालक नगर परिषद प्रशासन संचालनालय यांच्या मान्यतेने करता येईल.
- ९) राज्य शासनाच्या विविध शासकीय विभागांची देणी देण्याकरता देखील या कार्यात्मक अनुदानाचा वापर करता येईल.

२. नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना १४ व्या वित्त आयोगातून प्राप्त होणाऱ्या कार्यात्मक अनुदानाचा वापर या शासन निर्णयात विहित केलेल्या बाबींवरच होईल याची खातरजमा करण्याची संपूर्ण जबाबदारी संबंधित आयुक्त, मनपा/मुख्याधिकारी, नगरपरिषद/नगरपंचायत यांची राहिल. यामध्ये कोणतीही कसूर झाल्यास त्याची संपूर्ण जबाबदारी संबंधित आयुक्त, मनपा/मुख्याधिकारी, नगरपरिषद/नगरपंचायत यांच्यावर राहिल व त्याकरिता ते शिस्तभंग विषयक कारवाईस पात्र राहतील.
३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०३०२१४५१३५७७२५ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने स्वाक्षरित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(पां. जो. जाधव)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव
३. मा. राज्यमंत्री (नगर विकास) यांचे खाजगी सचिव
४. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग मंत्रालय, मुंबई.
६. महालेखापाल कार्यालय, महाराष्ट्र १/२ मुंबई/नागपूर.
७. प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग (१) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
८. प्रधान सचिव नगर विकास विभाग (२) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
९. आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, वरली, मुंबई.
१०. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र नागरी अभियान संचालनालय, मुंबई.
११. अभियान संचालक, स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान
१२. उप सचिव (नवि-३४), नगर विकास विभाग
१३. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
१४. अधिदान व लेखा अधिकारी, वांद्रे, मुंबई उपनगर.
१५. सर्व विभागीय आयुक्त
१६. सर्व जिल्हाधिकारी
१७. आयुक्त, सर्व संबंधित महानगरपालिका
१८. मुख्याधिकारी, सर्व संबंधित नगरपरिषदा
१९. मुख्याधिकारी, सर्व संबंधित नगरपंचायती
२०. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
२१. निवडनस्ती, (नवि-०४)